

ΣΥΝΕΔΡΙΑ ΤΗΣ 31ΗΣ ΜΑΪΟΥ 2001

ΠΡΟΕΔΡΙΑ ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΚΟΝΟΜΗ

Σκέψεις για τὸ ἄβατο τοῦ Ἀγίου Ὑδρους, ὑπὸ τοῦ Ἀκαδημαϊκοῦ κ. Παύλου Μ. Μυλωνᾶ.

Τὶς τελευταῖες ἡμέρες ἀνακινεῖται ἐκ νέου τὸ θέμα τοῦ Ἀβάτου τοῦ Ἀγίου Ὑδρους. Μάλιστα ἐπιδεικνύεται ὡς ζήτημα ποὺ δῆθεν προσβάλλει τὸν κανόνα τῆς δημοκρατικῆς ἰσότητος τῶν φύλων.

Ὁ ὁμιλῶν, δὲν εἶναι, δυστυχῶς, οὔτε θεολόγος, οὔτε νομομαθής, καὶ ζητεῖ συγγνώμη ἀπὸ τὴν Ὀλομέλεια τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν διότι ἐπωμίζεται μίαν πρωτοβουλία πού, ἐνδεχομένως, δὲν τοῦ ἀντιστοιχεῖ.

Τὰ λεξικά μᾶς διδάσκουν ὅτι ἄβατον εἶναι τμῆμα ναοῦ ἢ διακεκριμένος τόπος, ὅπου δὲν ἐπιτρέπεται ἡ εἴσοδος παρὰ μόνον εἰς τοὺς ἱερεῖς ἢ εἰς τοὺς μεμνημένους.

Τὸ ἄβατον εἶναι ἔννοια ἀρχαιοτάτη καὶ γνωρίζομε ὅτι ἔσχε σὲ ἀρχαῖες θρησκευεῖς, ὅπως στὴν Αἴγυπτο καὶ στὴν Ἑλλάδα, ὅπου εἶχε ἐφαρμογή, π.χ. στὴν Ἐλευσίνα, στὰ Ἀσκληπιεῖα καὶ ἄλλους καθαγιασμένους χώρους.

Ἐβατον, εἶναι ἐπίσης, εἰδικὸς μοναστικὸς θεσμὸς ποὺ ἀποκλείει τὴν εἴσοδο ἀτόμων τοῦ ἐτέρου φύλου, εἰς μονὰς ἀνδρῶν ἢ γυναικῶν, ἀντιστοίχως.

Εἰδικῶς γιὰ τὸ Ἅγιον Ὑδρος, ὁ θεσμὸς τοῦ ἀβάτου προέκυψε αὐτομάτως, ὅταν, κατὰ τοὺς 8ο καὶ 9ο αἰῶνες, ἄρχισαν νὰ συρρέουν ἀναχωρητὲς εἰς τὴν τότε ἀκατοίκητη Χερσόνησο. Ὁ ἄγραφος αὐτὸς θεσμὸς ἐπισημοποιήθηκε, ἤδη ἀπὸ τὸ τέλος τοῦ 10ου αἰῶνα, μὲ τὰ Τυπικά τῶν Μονῶν καὶ ἄλλα ἐπίσημα νομικά ἔγγραφα, ποὺ ἀπαγορεύουν τὴν εἴσοδο στὰ μοναστήρια καὶ σὲ ὅλη τὴν ἐπικράτεια τοῦ Ἁθῶ, στίς γυναῖκες, στὰ θήλεα ζῶα, στοὺς ἀγένειους ἄνδρες καὶ εὐνούχους, ὅπως καὶ εἰς μὴ συνουδούμενους παῖδες.

Οἱ θεσμοὶ αὗτοὶ περιέχονται στὸν *Καταστατικὸ Χάρτη τοῦ Ἀγίου Ὑδρους*, δηλαδὴ στὸ ΣΥΝΤΑΓΜΑ τοῦ Ἀγίου Ὑδρους, τὸ ὁποῖο ἔχει λάβει τὴν ὀριστικὴ κα-

θιέρωση και ἐγγύηση τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους, μὲ τὴν ἀναγραφὴ του στὸ ἄρθρο 105 τοῦ Ἑλληνικοῦ Συντάγματος, ἀλλὰ καὶ στὰ κείμενα τῆς Συνθήκης τοῦ Ἀμστερδαμ, τοῦ ἔτους 1999.

Πέραν αὐτῶν τῶν νομικῶν καὶ ἐπισήμων θέσεων, ὁ ὁμιλῶν θέτει στὸν ἑαυτό του μερικὰ ἀπλὰ ἐρωτήματα:

1. — Ποιοὶ εἶναι αὐτοὶ οἱ ἅγιοι ἄνθρωποι ποὺ ἔχουν αὐτο-εξορισθεῖ ἐπάνω στὸ βουνὸ καὶ τοὺς ὁποίους ὁ Ἑλληνικὸς Λαὸς μὲ σεβασμὸ καὶ θαυμασμὸ ἔχει βαφτίσει ὥς: *Μοναχοὺς, Ἀσκητές, Ἀναχωρητές, καὶ Ἐρημίτες*; Ἡ λέξη Μοναχὸς τί θέλει νὰ πεῖ; Δὲν μαρτυρεῖ μιὰ ἐπιθυμία, μιὰ βούληση γιὰ αὐτο-απομόνωση καὶ αὐτο-συγκέντρωση; Γιὰ μελέτη καὶ ἐμβάθυνση; Δὲν εἶναι αὐτονόητο ὅτι ὑπάρχει —καὶ θὰ πρέπει νὰ ὑπάρχει— ὡς φυσιολογικὸ καὶ δημοκρατικὸ αἷτημα καὶ δικαίωμα τοῦ καθ' ἑνὸς μας, νὰ ἀπομονώνεται κατὰ βούληση; Οἱ *Καλόγεροι*, λοιπόν, εἶναι οἱ πολὺ νουνεχεῖς καὶ βαθυστόχαστοι ποὺ ἐπέλεξαν αὐτοβούλως τὴν μόνωση καὶ συνεχῆ ἐπικοινωνία μὲ τὸ Θεῖον.

2. — Ποιοὶ εἶναι αὐτοὶ ποὺ, ἀπερίσκεπτα, θέλουν νὰ εἰσβάλουν στὸ Ἅγιον Ὅρος, μὴ σεβόμενοι τὴν αὐτο-απομόνωση τῶν *Καλογέρων*; Αὐτὸ τὸ δικαίωμα στὴν ἀπομόνωση δὲν ἐμπίπτει στὰ ἀτομικὰ δικαιώματα καὶ στὴν προστασία τῆς ἰδιωτικῆς ζωῆς; Τὰ ὁποῖα προστατεύονται ἀπὸ τὰ ἄρθρα 9, 13 καὶ 24 τοῦ Συντάγματος; Ποιοί, λοιπόν, εἶναι αὐτοὶ ποὺ, ἀπερίσκεπτα, θέλουν νὰ παρανομήσουν καὶ νὰ αὐτο-αδικήσουν;

3. — Μία κατάργηση τοῦ ἀβάτου δὲν θὰ καταλήξει στὴν προσβολὴ τῆς θρησκευτικῆς ἐλευθερίας καὶ πρακτικῆς; Δὲν θὰ ἐκατονταπλασιάσει τὰ κύματα τῶν ἐπισκεπτῶν, εὐτελίζοντας τὸ ποιόν τους; Δὲν θὰ προκαλέσει τὶς διαμαρτυρίες καὶ τὴν βίαιη ἀντίδραση τῶν *Μοναχῶν*; Οἱ ὁποῖοι θὰ ἀποκλείσουν τὶς μονές, ἢ τὸ χειρότερο, ὅπως συνέβη στὸ πρόσφατο παρελθὸν μὲ τὶς Μονές τῶν Μετεώρων, θὰ μετακομίσουν σὲ ἄλλα μοναστήρια ἐκτὸς Ἀγίου Ὁρους!

Πέραν τῶν ἀνωτέρω, καὶ ὡς ἀπλὸ ἐπιχείρημα συγκριτικὸ, ἃς μνημονεύσει ὁ ὁμιλῶν ὅτι στὶς Δυτικὲς Χῶρες καὶ στὶς Ἡνωμένες Πολιτεῖες, λειτουργοῦν *Σύλλογοι Γυμνιστῶν*, στοὺς ὁποίους ἔχουν παραχωρηθεῖ ἐκτάσεις περιφραγμένες, ὥστε οἱ πιστοὶ αὐτῆς τῆς μονομανίας, νὰ μποροῦν νὰ ἐπιδίδονται ἀνενόχλητοι στὴν πρακτικὴ ποὺ αὐτοὶ ἐπέλεξαν. Θέλουμε λοιπόν σήμερα, στὴν ἀρχὴ τοῦ 21ου αἰῶνα νὰ σεβόμαστε τὴν αὐτο-απομόνωση τῶν *Γυμνιστῶν*, ὅχι ὅμως ἐκείνη τῶν *Καλογέρων*;

Ἐτόλμησε σήμερα ὁ ὁμιλῶν νὰ Σᾶς ἀπασχολήσῃ μὲ αὐτὴν τὴν ὑπόθεση, διότι πιστεύει ὅτι ἀποτελεῖ μεῖζον θέμα ἐλευθερίας καὶ προστασίας τῶν ἀτομικῶν δικαιωμάτων, ἀλλὰ καὶ θέμα σεβασμοῦ τῆς θρησκείας τοῦ συμπολίτη μας, καὶ ἀκόμη περισσότερο θέμα σεβασμοῦ τῆς ὁποιασδήποτε θρησκείας, τοῦ ὁποιοῦδήποτε συναν-

θρώπου μας, είτε συμφωνοῦμε μὲ αὐτήν, είτε ὄχι. Ἄς μὴ λησμονοῦμε ὅτι γιὰ νὰ ἐπισκεφθοῦμε ἓνα Ἰσλαμικὸ τέμενος, θὰ ὑποχρεωθοῦμε, εἰς ἔνδειξη σεβασμοῦ, νὰ ἀφαιρέσουμε τὰ ὑποδήματά μας καὶ νὰ εἰσέλθουμε γυμνόποδες! Ὅπως ἐπίσης, γιὰ νὰ γίνουμε δεκτοὶ σὲ ἓναν Ἑβραϊκὸ Οἶκο Προσευχῆς, θὰ μᾶς φορέσουν ὑποχρεωτικὰ τὸ καλπάκι ποὺ ταπεινώνει τὴν ἀτίθιση κεφαλὴ μας ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ.

Συμπερασματικῶς, πιστεύουμε ὅτι τὰ θέματα τοῦ Ἁγίου Ὁρους, μετὰ μία χιλιόχρονη πείρα καὶ πρακτικὴ, εἶναι πολὺ καλὰ λελυμένα καὶ ἰσορροπημένα, καὶ ὅποια-δήποτε ἔξωθεν ἐπέμβαση δὲν μπορεῖ παρὰ νὰ ἔχει δυσάρεστα καὶ ἀρνητικὰ ἀποτελέσματα.